

Internasjonal sammenligning av sykefravær

Christoffer Berge

Arbeidskraftundersøkelsen (AKU), som gjennomføres i alle EU/EØS-land, blir ofte brukt ved internasjonal sammenligning av sykefravær. Norge kommer da ut med et relativt høyt sykefravær. Måten man måler sykefravær på i AKU synes å være lik mellom de nordiske landene. Dette er imidlertid ikke en tilstrekkelig betingelse for at AKU skal gi sammenlignbare tall. Forskjeller i sykepengeordninger, for eksempel i bruk av delvis sykemelding, kan ha en direkte effekt på det målte sykefraværet uavhengig av atferd. Det samme gjelder forskjeller i andre institusjonelle ordninger som for eksempel gjør at folk som fortsatt er syke, raskere mister jobben og således ikke innebærer noe sykefravær.

Innledning

I den offentlige debatten blir det hevdet at sykefraværet i Norge er blant verdens høyeste.¹ Dette bygger oftest på sykefraværstall som kommer fra Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) siden det ikke finnes noen egen standardisert internasjonal sykefraværstatistikk. OECD og Eurostat anvender i stor grad AKU-tall ved internasjonal sammenligning av sykefravær, fordi undersøkelsen gjennomføres i de fleste land, samt at den i stor grad er harmonisert mellom landene når det gjelder måling av sysselsetting. Om AKU gir sammenlignbare tall for sykefravær blir i liten grad drøftet. I 2009 var sykefraværet målt ved AKU 4,0 prosent i Norge, 2,3 prosent i Sverige, 1,9 prosent i Danmark og 2,6 prosent i Finland.

AKU er ikke primært laget for å gi tall for sykefravær. Hovedformålet med AKU er å gi informasjon om sysselsetting og arbeidsledighet. En persons sykefravær i AKU kommer frem som et biprodukt av spørsmål om hvorfor faktisk arbeidstid i undersøkelsesuka er lavere enn den avtalte/vanlige arbeidstiden. Det vanligste har vært at man lager tall for de som har vært fraværende *hele* undersøkelsesuka på grunn av egen sykdom. AKU har en del svakheter som sykefraværstatistikk ved at den inneholder lite informasjon om selve sykefraværet. Det gjelder for eksempel informasjon om diagnose, om sykefraværet er egenmeldt eller legemeldt, eller opplysninger om avlønning under sykefraværet. Ofte mangler også informasjon om varighet av sykefraværet. På den annen side finnes mye informasjon om arbeidsforholdet (som yrke, arbeidstid og næring) og om personen (som alder, kjønn og utdanning).

Det er to sentrale kriterier som må være oppfylt for at en person som er syk skal komme med i AKUs mål på sykefravær. For det første må personen som er syk fortsatt være sysselsatt. Forhold som gjør at syke personer

raskere defineres ut av sysselsettingen i enkelte land, vil isolert sett bidra til at disse landene får et lavere tall på sykefravær. Det andre kriteriet er at personen må være fraværende fra jobben i hele undersøkelsesuka. Det vil si at om man kun jobber én time i undersøkelsesuka og er syk resten, så blir ikke dette medregnet. Dette er en av flere faktorer som gjør at sykefraværet målt ved AKU er lavere enn i sykefraværstatistikken (se faktaboksen ”Sykefravær i norsk AKU sammenlignet med sykefraværstatistikken”).

Det er flere problemer knyttet til å sammenligne sykefravær mellom land. En person som er 100 prosent sykemeldt fra jobben i Norge og dermed klassifiseres som syk ville kanskje i Danmark ha mistet jobben og/eller være over på andre statlige støtteordninger, og dermed ikke blitt klassifisert som syk/sykefraværende. Systemet av ordninger knyttet til arbeidsuførhet av varierende grad er ulike landene imellom. Det avgjørende er hvor lenge man blir definert som sysselsatt i AKU og hvordan oppsigelsesvernet er ved sykdom.

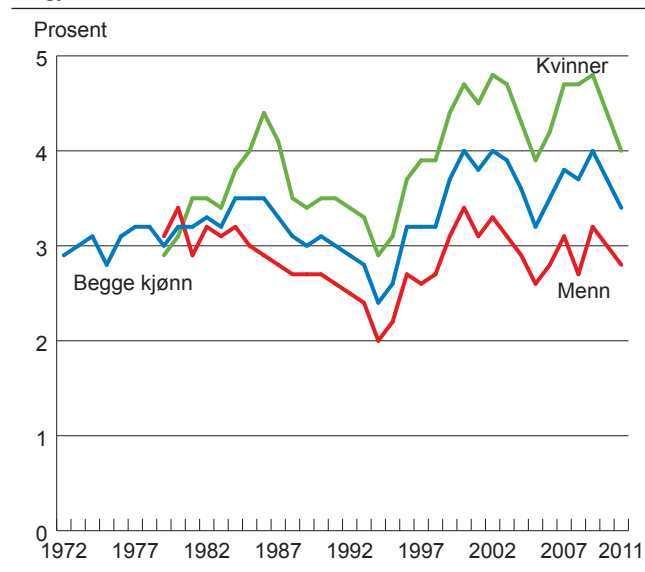
Denne artikkelen baserer seg på en rapport av Berge et al. (2012), hvor det primære formålet var å se om selve utformingen av AKU er så ulik mellom land at dette i seg selv kan forklare hele eller deler av forskjellene man observerer i sykefraværet. I tillegg pekes det på andre forhold som vil påvirke hvordan sykefraværet måles i AKU. Det gjelder utformingen av sykepengeordningen og andre institusjonelle ordninger som for eksempel oppsigelsesvern. Videre har vi undersøkt om sammenstillingen av sysselsettingen etter alder og kjønn kan ha betydning. Norge har for eksempel mange eldre arbeidstakere, særlig blant kvinner, sammenlignet med mange andre land. Vi har i hovedsak sett på de nordiske landene, men i enkelte figurer har vi også tatt med tall for Nederland og Storbritannia.

Det er mange forhold som kan påvirke sykefraværet. Vi har imidlertid i denne artikkelen ikke forsøkt å avdekke om for eksempel norske arbeidstakere har dårligere helse, om de skulker mer eller om arbeidstakere i andre land i større grad stiller på jobb når de er litt syke.

Christoffer Berge er seniorrådgiver ved Seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk (christoffer.berge@ssb.no)

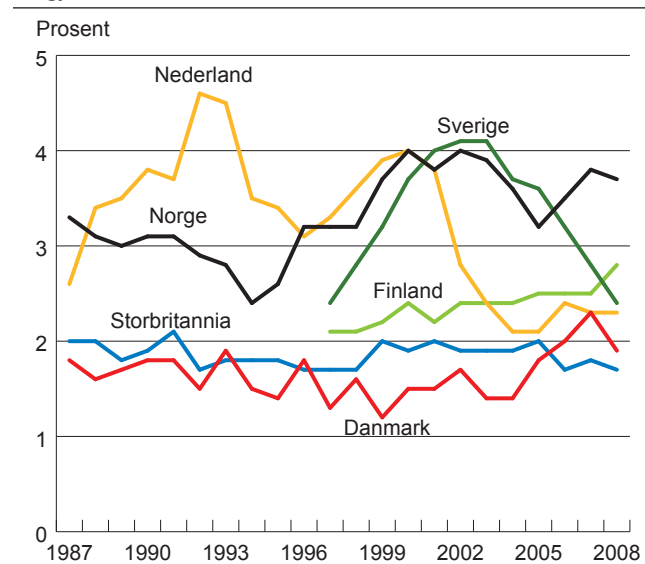
¹ Jf. for eksempel Bergens Tidende 17.3.2012, Nettavisen 29.12.2011 og Aftenposten 15.3.2010.

Figur 1. Norsk sykefravær ifølge AKU, etter kjønn.
Årsgjennomsnitt 1987-2011. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 2. Sykefravær ifølge AKU, for utvalgte land.
Årsgjennomsnitt 1987-2008. Prosent

Kilde: Eurostat og Nordisk statistisk årbok.

Utviklingen i sykefraværet

Figur 1 viser AKUs tall for sykefraværet i Norge fra 1972 til 2011. Figuren gir fram til 1978 bare totaltallet for sykefravær, men fra 1979 også fordelt på kvinner og menn. Hovedbildet er at sykefraværet for både kvinner og menn har variert en god del. Det har vært en stigende tendens for kvinner, fra om lag 3 prosent i 1979 til 4 prosent i 2011. For menn har det svingt rundt samme nivå (3 prosent) siden slutten av 1970-tallet.

Sykefraværet svinger mye over tid i Norge, Sverige og Nederland, jf. figur 2. På slutten av 1990-tallet steg sykefraværet kraftig i Norge og Sverige, og nådde en topp med om lag 4 prosent på begynnelsen av 2000-tallet. Deretter falt sykefraværet noe i Norge før det steg igjen, og i 2008 var sykefraværet 3,7 prosent. I samme periode falt sykefraværet kraftig i Nederland og Sverige

Definisjoner

Formålet med AKU er å gi informasjon om utvikling i sysselsetting og arbeidsledighet. AKU dekker alle personer i alderen 15-74 år som er registrert som bosatt i Norge. Før 2006 var aldersgruppen 16-74 år.

Hovedkilden for AKU er kvartalsvise, representative utvalgsundersøkelser basert på intervju per telefon. Én uke anvendes som referanseperiode (undersøkelsesuka).

AKU er en spørreundersøkelse som gjennomføres i alle EU-/EØS-land (samt i mange andre land). ILO og EUs statistikkbyrå (Eurostat) har gitt internasjonale anbefalingene om hvordan begreper, definisjoner, målemetoder og spørreskjema skal utformes. Undersøkelsen er derfor i stor grad harmonisert mellom landene når det gjelder sysselsetting og arbeidsledighet.

Tallene i denne artikkelen er basert på mikrodata fra Eurostat. Dataene omfatter personer mellom 15 og 74 år (16-74 år før 2006) og inneholder informasjon om blant annet fravær på grunn av egen sykdom/skade, alder, kjønn og næring, for årene 1987 – 2008. I tillegg til Norge har vi sett på Danmark, Nederland og Storbritannia. Det er mulig for land å reservere seg fra å være med på mikrodatafilen fra Eurostat. Vi mangler derfor data for Sverige og Finland, men har mottatt enkelte tabeller fra disse landene.

til nivåer som ligger langt under Norges. I 2008 var sykefraværet i Nederland og Sverige henholdsvis 2,3 og 2,4 prosent.

I Danmark og Storbritannia har sykefraværet stort sett ligget stabilt under 2 prosent i hele perioden 1987-2008.

Er AKU egnet som kilde til sammenlikninger mellom land?

Nedenfor ser vi på ulike faktorer som kan ha betydning når vi benytter AKU til å sammenligne sykefraværet mellom land: i) tekniske forhold ved AKU, ii) utformingen av sykepengeordninger og andre institusjonelle ordninger og iii) sysselsettingens sammensetning.

Tekniske sider ved AKU

En kan spørre seg om AKU-undersøkelsene er så ulikt utformet mellom land at det kan forklare hele eller deler av forskjellen vi observerer i sykefraværet. Er undersøkelsesukene forskjellige og synes dette å være av betydning? Har landene ulike kriterier for hvor lenge man kan være fraværende og fortsatt bli definert som sysselsatt, og hvordan er spørsmålene om årsaker til fraværet utformet?

Én faktor som kan påvirke størrelsen på sykefraværet i AKU, er hvilke uker i året som har blitt benyttet som undersøkelsesuker. Man kunne tenke seg at fraværet ville variere om man har med, eller ikke har med, typiske ferieuiker som påske, jul og sommerferie. Betydningen av ulike undersøkelsesuker på sykefraværslivnivået, har vi testet med norske data. Fra 1972 til 1987 kartla man i Norge kun én bestemt uke hvert kvartal, og fra 1988

Ulike sykefraværskilder

Det finnes ulike kilder som måler sykefravær:

Sykepengestatistikk

Statistikk fra de som utbetaler sykepenger, det vil si statistikk over ansatte som får utbetalt sykepenger utover det som arbeidsgiver betaler. Fordi utforming og dekningsgraden av sykepenger varierer mye mellom land, vil slik statistikk ofte være lite sammenlignbar.

Statistikk for statistikkmyndighetene som dekker hele økonomien

Det er få land som har en statistikk som dekker alt sykefravær i hele økonomien, som den sentrale sykefraværstatistikken SSB lager i samarbeid med NAV. Statistikken består av legemeldt og egenmeldt sykefravær. Den ble etablert i år 2000, gis ut kvartalsvis og omfatter alle arbeidstakere mellom 16 og 69 år som er registrert i NAVs arbeidstakerregister.

Statistikk fra arbeidsgiverorganisasjonene

Dette var den vanligste formen for sykefraværstatistikk i Norge fram til den sentrale sykefraværstatistikken ble etablert. Statistikk fra arbeidsgiverorganisasjonene vil ofte gi et lite sammenlignbart totalbilde av sykefravær mellom land, fordi slik statistikk ofte er basert på tall fra et utvalg av medlemsbedriftene i den enkelte organisasjon, dekker vanligvis ikke alle næringer, og det vil være problemer med både skjevhet og størrelsen på frafall. I tillegg dekker arbeidsgiverorganisasjoner i ulike land ofte ikke det samme segmentet av økonomien.

Ulike typer undersøkelser om helse, levekår, sysselsetting og arbeidstid

Det finnes ulike typer undersøkelser om helse og levekår eller sysselsetting og arbeidstid som sier noe om sykefravær. For internasjonale sammenligninger er det AKU som regnes som mest relevant, fordi de dekker mesteparten av sykefraværet, har størst utvalg, gjennomføres løpende og er blant de som er best harmoniserte mellom landene.

Sykefravær i norsk AKU sammenlignet med sykefraværstatistikken

Den sentrale sykefraværstatistikken utarbeides i samarbeid mellom NAV og SSB og består av legemeldt og egenmeldt sykefravær. Statistikken omfatter alle arbeidstakere mellom 16 og 69 år som bor i Norge og som er registrert i NAVs Arbeidstakerregister. Personer med gradert sykemeldinger er inkludert, mens oppdragstakere (for eksempel frilansere), selvstendig næringsdrivende og vernepliktige ikke er inkludert. Annet fravær enn egen sykdom, som fravær på grunn av sykt barn eller omsorgs- og fødselspermisjoner, er ikke med i sykefraværstatistikken.

I 2011 var sykefraværprosenten slik den måles i AKU 3,4 prosent, mens den i sykefraværstatistikken var 6,7 prosent. Årsaken til nivåforskjellen på sykefraværprosenten fra de to datakildene er ikke målefeil eller utvalgsusikkerhet, men i all hovedsak ulike definisjoner av måltallet. De viktigste forskjellene er:

- I AKU inkluderes sykefravær av minst en ukes varighet, mens sykefraværstatistikken også teller med sykefravær som varer mindre enn en uke.
- AKU har med tall også for selvstendig næringsdrivende og tilfeldige småjobber hvor sykefraværet er lavere enn for arbeidstakere som sykefraværstatistikken dekker.
- Sykefraværprosenten i sykefraværstatistikken er beregnet som tapte dagsverk i kvartalet i prosent av avtalte dagsverk. I AKU beregnes sykefraværet i prosent av alle sysselsatte. Nevneren i sykefraværstatistikken (antall mulige dagsverk) justeres ned på grunn av ferie og allmenne fridager. Dette gjøres ikke i AKU og man får dermed relativt sett en større nevner, noe som bidrar til en lavere prosent.
- Personer på aktiv eller gradert sykemelding er sysselsatte i AKU (og regnes dermed ikke som syke), mens de er med i sykefraværstatistikken.
- Sykefraværstatistikken tar i motsetning til AKU hensyn til arbeidstiden når sykefraværet beregnes.

til 1995 hadde man én undersøkelsesuke hver måned. Fra 1996 dekker man alle årets uker. Utvalget i AKU er fordelt utover undersøkelsesukene slik at hver uke har et utvalg som er representativt. For perioden fra 1996 kunne vi derfor undersøke om de enkeltukene man hadde i tidligere perioder viste et annet nivå på sykefraværet enn de øvrige ukene i året. Det viste seg ikke å være tilfelle når vi så på tall for årsgjennomsnitt på sykefraværet. En grunn til dette er at typiske ferieuker primært slår ut i korttidsfraværet, det vil si sykefravær på mindre enn én uke. Dette bekreftes av den sentrale sykefraværstatistikken. Siden vi ikke får særlige utslag på sykefraværnivået i Norge av ulike referanseuker antar vi at de nordiske land er så like at dette heller ikke vil slå ut der. Selv om de nordiske land i enkelte perioder har hatt ulike undersøkelsesuker, vurderer vi at dette ikke har ødelagt sammenlignbarheten.

For å få spørsmål om man har vært borte i undersøkelsesuka, må man i utgangspunktet være definert som sysselsatt. Dersom det er forskjell mellom landene i hvor lenge man kan være fraværende fra jobben og

fortsatt bli definert som sysselsatt i AKU, vil dette kunne ha betydning for statistikken. SSBs vurdering er at de nordiske landene i hovedsak behandler dette likt, og at dette derfor ikke har betydning ved sammenligning mellom disse landene.

I de fleste lands AKU-undersøkelser er det mulig å oppgi flere fraværårsaker. På AKU-filen til Eurostat – som er utgangspunktet for internasjonale sykefraværstall – skal kun hovedgrunnen angis. Hva som velges dersom flere fraværårsaker oppgis, vil derfor kunne ha betydning. Det viser seg imidlertid at svært få (under 3 prosent) oppgir mer enn én fraværgrunn, hvor sykefravær inngår som en av fraværårsakene. Og siden en del av disse trolig ville blitt registrert med egen sykdom som viktigste grunn uansett, ser det ut som dette bare i marginal grad påvirker jamførbarheten.

De generelle reglene i AKU for hvor lenge man kan være helt fraværende fra jobb og fortsatt regnes som sysselsatt, og dermed telles med i sykefraværet, synes å være like. Hovedkonklusjonen er således at tekniske for-

skjeller mellom landenes AKU-undersøkelser ikke kan forklare de forskjellene i sykefraværet som vi observerer mellom Sverige, Danmark, Finland og Norge.

Utforminger av sykepengeordninger og andre institusjonelle ordninger

Selv om AKU rent teknisk måler sykefraværet på samme måte kan utformingen av sykepengeordningen og en del andre institusjonelle ordninger i ulike land skape problemer for sammenlignbarheten. Dette vil kunne skje på to måter: i) personen er fortsatt syk, men samtidig delvis i arbeid og ii) personen er fortsatt syk, men ikke lenger sysselsatt. Begge disse forholdene bidrar til at man faller utenfor AKUs definisjon av sykefravær, som krever at man er fraværende fra arbeid hele undersøkelsesuken på grunn av egen sykdom, men samtidig fortsatt regnes som sysselsatt.

Eksempler på ordninger som bidrar til at syke ikke nødvendigvis er helt fraværende fra arbeid, er gradert sykemelding og såkalt aktiv sykemelding. Personer på slike ordninger faller helt utenfor AKUs sykefraværstall selv om de fortsatt er noe fraværende på grunn av sykdom. Tall fra sykepengeordningen i Sverige viser en betydelig høyere andel med gradert sykemelding enn i Norge, nærmere bestemt halvparten av sykepengetilfellene, mot knapt 20 prosent i Norge.

Den andre situasjonen oppstår når man fortsatt er syk, men ikke lenger blir regnet som sysselsatt i AKU. Ett eksempel på dette er regler for oppsigelsesvern under sykdom. Hvis noen land har strengere regler enn andre, vil dette medføre at syke personer i disse landene er lenger med i AKUs tall for sykefravær enn i andre land. Et annet eksempel er ordninger som bestemmer/påvirker når folk går fra å være sysselsatt med sykepenger til en attførings-/uføreordning som innebærer at man ikke lenger er sysselsatt. Hvis syke i noen land hurtigere går over på en ordning som innebærer at man ikke lenger er sysselsatt, vil dette bidra til at sykefraværstallet målt i AKU blir lavere.

Hvis forhold nevnt over betyr noe for det målte sykefraværet, vil vi forvente å finne forskjeller i antall sysselsatte på lange fravær. I Norge, Danmark og Finland kan man motta sykepenger i ett år, mens man i Sverige kan motta sykepenger i flere år. Det vil isolert sett trekke i retning av høyere sykefravær i Sverige enn i de andre nordiske landene. I land med svakt oppsigelsesvern vil man derimot forvente å finne færre sysselsatte med lange sykefravær. EUs standard for innhold i AKU setter imidlertid ikke krav om måling av varigheten på fraværet. Noen land gjør det likevel, og vi har hentet inn data om dette fra Sverige og Finland (tabell 1). I 2005 varte snaut 18 prosent av alle sykefraværstilfellene i Norge mer enn et halvt år. Tilsvarende tall for Sverige var 36 prosent. I 2010 var andelen økt til 21 prosent i Norge, mens det i Sverige var en stor nedgang til i underkant av 18 prosent. Den største forskjellen mellom Norge og Sverige finner vi blant de mellomlange fravær (5-26 uker). For Finland har vi tall kun for 2010. Langtids-

Tabell 1. Sykefravær ifølge AKU, etter varighet. Årsjennomsnitt 2005 og 2010. Prosent

	Prosent			
	I alt	1-4 uker	5-26 uker	27 uker og mer
2005				
Norge	100,0	43,2	37,8	17,6
Sverige	100,0	36,3	25,5	36,1
2010				
Norge	100,0	40,5	37,9	21,1
Sverige	100,0	53,2	27,5	17,6
Finland	100,0	50,0	32,1	16,1

Kilde: Statistisks sentralbyrå (Norge), Statistiska centralbyrået (Sverige) og Statistikcentralen (Finland).

fraværet i Finland er noe lavere enn i Norge og Sverige. Dette tyder på at forskjellene mellom Norge og Sverige i hvor lenge man kan være fraværende fra arbeid og fortsatt bli definert som sysselsatt ikke ser ut til å gi noen utslag i 2010. Ifølge Ekspertgrupperapporten til Arbeidsdepartementet (2010) har Sverige imidlertid gjennomført flere endringer i sykepengeordningen. 1. juli 2008 ble det innført en grense i hvor lenge man kan motta sykepenger. Tidligere var det ingen ytre grense. Dette vil trolig kunne være med på å forklare den store nedgangen i sykefraværet i Sverige fra 2005 til 2010.

I dansk AKU blir det ikke spurt om varigheten på sykefraværene. I Danmark, hvor sykefraværet er betydelig lavere enn i Norge (jf. figur 2), er det dårligere vern mot oppsigelse under sykdom. Dette kan ha en (tilsiktet) disiplinierende effekt som gjør at folk raskere kommer tilbake i arbeid, og/eller at man mister jobben tidligere enn i land med sterkere oppsigelsesvern. Dette kan ha betydning for sammenligning av sykefravær mellom Norge og Danmark.

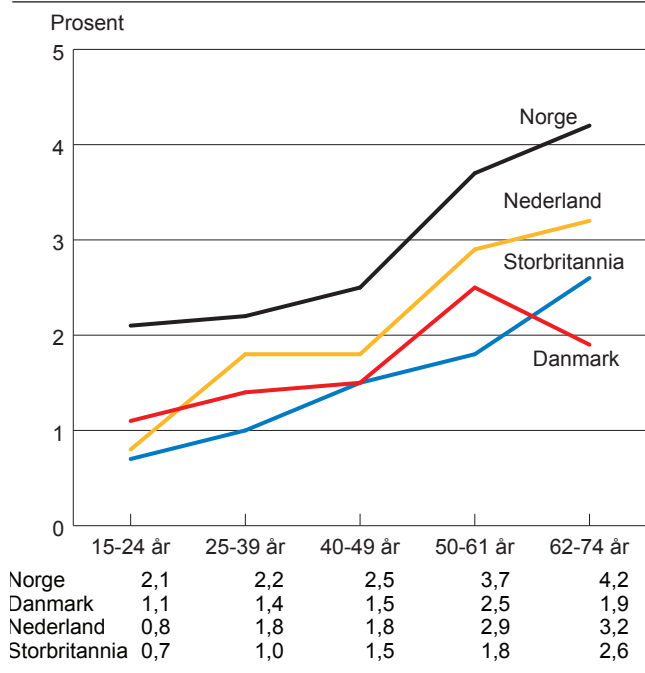
En kontrafaktisk beregning hvor sykepengeordningen i Norge var slik at man etter 3 eller 6 måneder, istedenfor 12 måneder, måtte over på andre statlige ordninger, og dermed ikke lenger ble klassifisert som sysselsatt, ville sykefraværspersent (forutsatt at det ikke skjedde noen endringer i atferd) i 2009 blitt redusert fra 4,0 prosent til henholdsvis 2,8 og 3,2 prosent. I Danmark var det totale sykefraværet 1,9 prosent i 2009. Selv med en 3-måneders grense i Norge, ville sykefraværet vært betydelig høyere enn i Danmark.

Sammensetningen av sysselsettingen

En mulig teknisk forklaring på forskjellen i sykefravær mellom land kunne være sammensetningen av sysselsettingen etter alder og kjønn. Hvis det er slik at Norge har flere sysselsatte i grupper som i alle land har et høyere sykefravær enn gjennomsnittet, vil dette bidra til å forklare at Norge har et samlet sykefravær som er høyere enn i andre land. Nedenfor har vi sett på sykefravær i Norge, Danmark, Nederland og Storbritannia, etter kjønn og alder, for 2008.

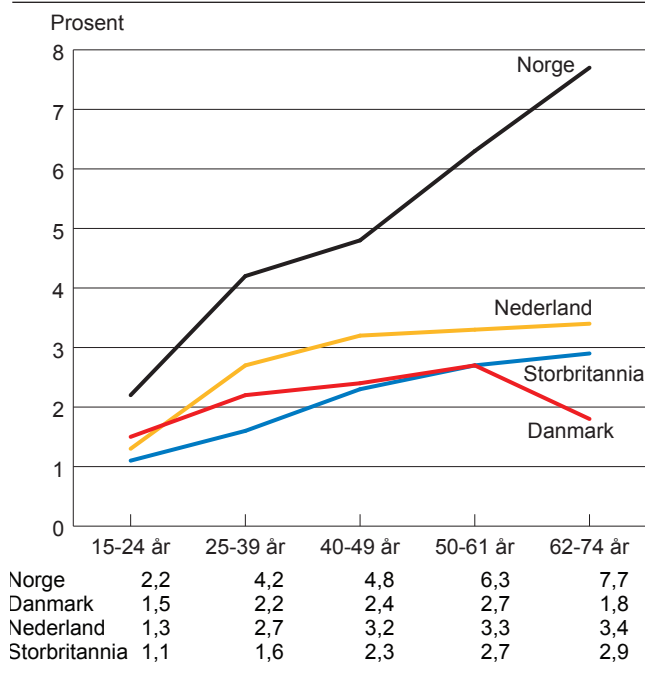

Figur 3. Sykefravær ifølge AKU, etter utvalgte land og alder. Menn. Årsgjennomsnitt 2008. Prosent

Kilde: Eurostat

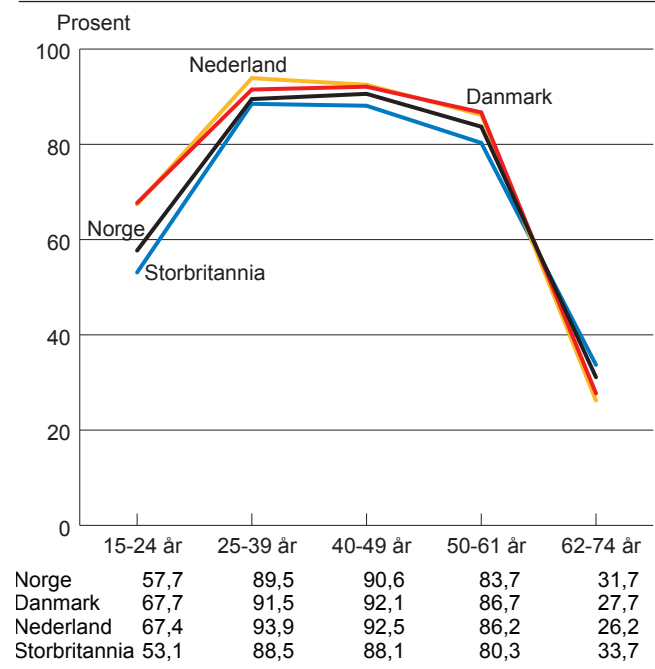
Figur 4. Sykefravær ifølge AKU, etter utvalgte land og alder. Kvinner. Årsgjennomsnitt 2008. Prosent

Kilde: Eurostat

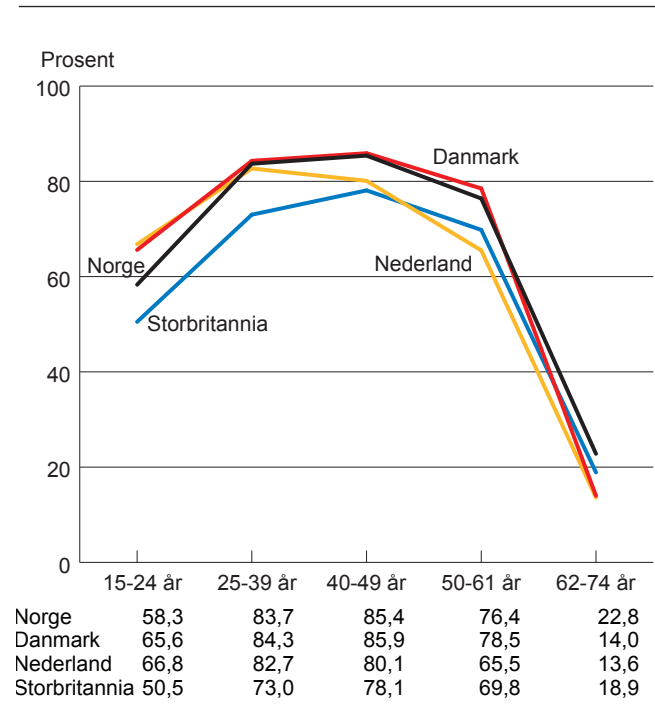
Figur 3 viser at sykefraværet for menn i Norge ligger over de andre landene i alle aldersgrupper. Forskjellen mellom Norge og de andre landene øker noe med alder. Størst forskjell finner vi i den eldste aldersgruppen (62-74 år). I denne gruppen har Norge et sykefravær på 4,2 prosent, mens Danmark har lavest fravær med 1,9 prosent. Norge har imidlertid ikke en større andel sysselsatte menn i denne aldersgruppen enn de andre landene. Dette forklarer dermed heller ikke hvorfor Norge totalt sett har høyere sykefravær enn de andre landene.

Figur 5. Sysselsatte ifølge AKU, etter utvalgte land og alder. Menn. Årsgjennomsnitt 2008. I prosent av befolkningen i hver aldersgruppe

Kilde: Eurostat

Figur 6. Sysselsatte ifølge AKU, etter utvalgte land og alder. Kvinner. Årsgjennomsnitt 2008. I prosent av befolkningen i hver aldersgruppe

Kilde: Eurostat

Sykefraværet for kvinner stiger også med alder, jf. figur 4. Norge skiller seg ut ved å ligge markert over de andre landene. Forskjellen er ikke så stor – og mindre enn blant menn – i den yngste aldersgruppen (15-24 år). Men i de andre aldersgruppene er forskjellen mellom Norge og de andre landene større og større. De økte forskjellene skyldes at sykefraværet i Norge stiger sterkt med alder, mens det for de andre landene flater ut, og

for Danmark er det til og med en nedgang blant de aller eldste. For denne aldersgruppen (62-74 år) ser vi samtidig at andelen sysselsatte kvinner i Norge lå høyere enn i de øvrige landene. En hypotese kan være at eldre kvinner med høyest potensielt sykefravær i de andre landene raskere forsvinner ut av arbeidsmarkedet enn i Norge, og dermed ikke fanges opp i AKUs sykefraværstall. Aldersgruppen 62-74 år er imidlertid en relativt liten gruppe i sysselsettingssammenheng, slik at totalfraværet i AKU påvirkes relativt lite av denne. Aldersgruppen 50-61 år er betydelig større og vil påvirke det samlede sykefraværstallet mer. Men sammenligner vi med Danmark, hadde de en like stor andel sysselsatt i denne aldersgruppen samtidig som sykefraværet er betydelig lavere enn i Norge. Det virker sannsynlig at kvinner med høyt sykefravær forsvinner raskere ut av arbeidsmarkedet i land som Nederland og Storbritannia enn i Norge. Det samme gjelder for kvinner i Danmark i den eldste aldersgruppen.

Oppsummering

Måten sykefraværet måles i AKU synes å være sammenlignbar mellom landene vi har sett på. Dette gjelder den tekniske utformingen, det vil si hvor lenge man kan være fraværende fra arbeid og bli definert som sysselsatt i AKU (og dermed komme med i AKUs tall over sykefravær), prioriteringer hvis flere fraværsårsaker oppgis og liknende.

Sykefraværet målt i AKU ligger høyere i Norge enn i de andre landene vi har sett på både for kvinner og menn og for ulike aldersgrupper. Forskjellen er særlig stor for kvinner over 50 år. Ulik sammensetning av de som er i arbeid kan forklare noe av forskjellen i det samlede sykefraværet, men langt fra alt.

Institusjonelle ordninger, som utformingen av sykepengeordningen, oppsigelsesvern og overgang fra sykepengeordning til andre velferdsordninger, vil ha betydning for hvordan sykefravær fanges opp av AKU. I hvilken grad slike forskjeller finnes og hva de betyr for sykefraværstallet er imidlertid ikke analysert systematisk i denne studien.

Referanser

Berge, C., Johannessen, J. H, Næsheim, H. (2012): "Internasjonal sammenligning av sykefravær. Er Arbeidskraftundersøkelsen egnet som datakilde?" Rapport 2012/6, Statistisk sentralbyrå.

Ekspertgrupperapport til Arbeidsdepartementet (2010): Tiltak for reduksjon i sykefravær: Aktivisering og nærversreform. Ekspertgrupperapport til Arbeidsdepartementet 1.2.2010.